

Izvorni znanstveni članak

Primljen: 15. ožujka 2021.

Prihvaćen: 10. svibnja 2021.

prof. dr. sc. Snježana Dobrota

Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu

Odsjek za učiteljski studij

dobrota@ffst.hr

Marija Sarajčev, mag. prim. educ.

msarajcev@ffst.hr

GLAZBENE PREFERENCIJE UČENIKA PREMA KLASIČNOJ GLAZBI, GLAZBI 20. STOLJEĆA I GLAZBAMA SVIJETA – HIPOTEZA OTVORENOSTI¹

Sažetak: U radu su istražene preferencije učenika prema klasičnoj glazbi, glazbi 20. stoljeća i glazbama svijeta te utjecaj dobi, spola i poznatosti na preferencije glazbe 20. stoljeća i glazbi svijeta. U okviru istraživanja primijenjen je upitnik općih podataka i skala procjene za ispitivanje preferencija glazbenih ulomaka na uzorku od 183 sudionika i to učenika četvrtih i osmih razreda osnovne škole te učenika završnog razreda gimnazije. Učenici generalno pokazuju najveće preferencije glazbi svijeta. Potvrđen je utjecaj dobi na preferencije glazbe 20. stoljeća i glazbe svijeta. Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća, a u slučaju glazba svijeta nisu uočene statistički značajne razlike s obzirom na spol. Potvrđeno je da učenici pokazuju veće preferencije poznate glazbe u odnosu na glazbu koja im nije poznata. Činjenica da su mlađi učenici otvoreniji prema različitim glazbenim stilovima može imati značajne implikacije za koncipiranje glazbenih aktivnosti predškolske i rane školske dobi.

Ključne riječi: glazbeni stilovi, glazbene preferencije, hipoteza otvorenosti, nastava glazbe.

UVOD

Sposobnost estetskog procjenjivanja glazbe predstavlja osjetljivost slušatelja na umjetničku kvalitetu djela i njegove izvedbe. Glazbene preferencije kratkoročne su procjene svidanja, a glazbeni ukus predstavlja relativno ustaljeno, dugoročno ponašanje i vrjednovanje, odnosno trajnije dispozicije koje predstavljaju ukupnost preferencija pojedinca (Mirković-Radoš, 1996).

¹ Rad *Glazbene preferencije učenika prema klasičnoj glazbi, glazbi 20. stoljeća i glazbama svijeta* diplomski je rad obranjen na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Splitu na Odsjeku za učiteljski studij pod mentorstvom prof. dr. sc. Snježane Dobrota.

Glazbene preferencije izuzetno su složen fenomen, a formiraju se pod utjecajem velikog broja različitih čimbenika. Dobrota i Reić Ercegovac (2016) klasificiraju navedene čimbenike u nekoliko kategorija i to: kognitivni čimbenici, emocionalni čimbenici, fiziološka pobuđenost, kulturni i društveni čimbenici, ponavljanje i poznatost glazbe, karakteristike glazbe i osobine slušatelja (Dobrota i Reić Ercegovac, 2016, str. 14–15). Prema LeBlancovoj *interaktivnoj teoriji glazbenih preferencija* (LeBlanc, 1982), postoji hijerarhija varijabla koje utječu na glazbene preferencije. *Recipročni model reakcije na glazbu* (Hargreaves i sur., 2005) fokusira se prema glazbi, slušatelju, situacijama i kontekstima slušanja te reakcijama na glazbu (Hargreaves i sur., 2012), a autori *revidiranog recipročnog modela reakcije na glazbu* (Hargreaves i sur., 2012) navedenim faktorima dodaju i maštu kao kognitivni temelj glazbene percepcije i produkcije (Hargreaves i sur., 2012, prema Habe i sur., 2019).

Najčešće istraživani prediktori glazbenih preferencija povezani su s osobinama glazbe, poput tempa, dinamike, tonaliteta ili poznatosti glazbe, te s osobinama slušatelja, kao što su spol, dob, glazbeno obrazovanje, osobine ličnosti i sl.

Dobrota i Reić Ercegovac (2015) istraživale su povezanost između preferencija glazbe različitog tempa i tonaliteta te osobina ličnosti. Rezultati pokazuju da žene, u odnosu na muškarce, imaju višu razinu glazbenih preferencija, bez obzira na tonalitet i tempo glazbenih ulomaka. Svi sudionici preferirali su glazbene ulomke brzoga tempa u duru. Emocionalna stabilnost i optimizam bili su značajni prediktori durske glazbe brzoga tempa, a otvorenost prema iskustvima, introvertiranost i spol pokazali su se značajnim prediktorima preferencija polagane glazbe u molu.

U kontekstu istraživanja estetskih reakcija na glazbu i glazbenih preferencija, Hargreaves (1982a; 1982b) proveo je brojna istraživanja i došao do pojma otvorenosti (eng. *open-earedness*) koji označava otvorenost djece, u odnosu na adolescente i odrasle, prema različitim i nepoznatim glazbenim stilovima. S porastom dobi, djeca se sve više usmjeravaju prema standardiziranim formama glazbe, poput popularne glazbe, čime se gubi njihova originalna otvorenost i znatiželja. Takvo opadanje otvorenosti događa se između četvrte i pete godine prema šestoj i sedmoj godini (Hargreaves i sur., 2006). Brojni autori također uočavaju generalno opadanje otvorenosti kod djece, ali tek oko devete godine (Gembris i Schellenberg, 2003; Kopiez i Lehmann, 2008).

LeBlanc formulira četiri hipoteze koje karakteriziraju razvoj glazbenih preferencija tijekom života: (1) mlađa su djeca otvorenija prema različitoj glazbi; (2) otvorenost se smanjuje ulaskom u adolescenciju; (3) postoji djelomičan preokret otvorenosti kako slušatelj sazrijeva od adolescencije prema mlađoj odrasloj dobi; (4) otvorenost opada kako slušatelj sazrijeva i ulazi u stariju dob (LeBlanc, 1991, str. 2).

Roulston (2006) ispitala je glazbene preferencije djece od tri do osam godina i to konverzacijom i intervjuima s roditeljima i djecom te promatranjem

nastave glazbe. Uočava da djeca pokazuju preferencije niza glazbenih stilova i to od najranije dobi, zatim da najviše preferiraju popularnu i *rock* glazbu te da se slušanje glazbe u kući značajno razlikuje od slušanja glazbe u školi.

Ako se otvorenost djece prema različitim glazbenim stilovima smanjuje s dobi, postavlja se pitanje je li moguće modificirati njihove glazbene preferencije pasivnim, ponovljenim izlaganjem nepoznatoj glazbi ili aktivnom glazbenom poukom. Schuckert i MacDonald (1968) tražili su od djece u dobi od četiri do šest godina da na inicijalnom ispitivanju iskažu preferencije klasične i *jazz* glazbe. Tijekom sljedeća četiri dana djeca su pasivno slušala glazbu prema kojoj su pokazala najmanje preferencije, i to u trajanju od pet minuta dnevno, dok su obavljala neki drugi posao. Djeca su nakon toga ponovno ispitana i polovica djece pokazala je malo povećanje preferencija glazbe koju su u inicijalnom ispitivanju najmanje preferirala, iako rezultati nisu bili statistički značajni.

Carper (2001) u istraživanje je inkorporirao aktivnu glazbenu pouku i djeci u dobi od tri do sedam godina prezentirao američku popularnu glazbu, dječju glazbu, zapadnu klasičnu glazbu i tradicionalnu japansku glazbu. Polovica djece glazbu je slušala pasivno, a druga polovica aktivno i to tijekom trideset minuta glazbene pouke dnevno. Djeca iz skupine u kojoj se glazba slušala aktivno značajno su povećala preferencije nepoznate glazbe, posebno japanske. Djeca dobi sedam godina pokazala su najveće preferencije popularne glazbe, a djeca dobi od tri do šest godina bila su otvorena prema svim četirima vrstama glazbe.

Louven (2012) iznosi zanimljivo razmišljanje u vezi s netočnim poistovjećivanjem pojmova glazbene preferencije i otvorenosti. Naime, on smatra da dječje preferencije određenog glazbenog stila te otvorenost i znatiželja prema nepoznatim i neobičnim glazbenim stilovima predstavljaju dvije različite kategorije. Netko može pokazivati niske preferencije određene glazbe, ali istovremeno biti otvoren prema toj glazbi. Stoga, prema njegovu mišljenju, derivirati otvorenosti iz procjena različitih glazbenih stilova predstavlja nedopustivo simplificiranje. On je proveo istraživanje na uzorku sastavljenom od učenika gimnazija i studenata kako bi istražio što se događa s *otvorenosti* u starijoj dobi. Rezultati potvrđuju da se glazbene preferencije značajno mijenjaju, i to pod utjecajem dobi i glazbene pouke, ali da je *otvorenost* prema različitim glazbama relativno stabilna kategorija. On zaključuje kako se takva *otvorenost* može promatrati i kao osobina ličnosti, *otvorenost prema novim iskustvima* iz petfaktorskog modela ličnosti.

Cilj ovog istraživanja bio je ispitati preferencije učenika prema klasičnoj glazbi, glazbi 20. stoljeća² i *glazbama svijeta* te utjecaj dobi, spola i poznatosti na preferencije glazbe 20. stoljeća i *glazba svijeta*.

² U radu je kategorija glazba 20. stoljeća odvojena od kategorije klasična glazba, kojoj inače pripada, jer se želi ispitati otvorenost sudionika upravo prema glazbi 20. stoljeća i *glazbama svijeta*.

U skladu s formuliranim ciljem postavljeni su sljedeći problemi istraživanja: (1) ispitati glazbene preferencije učenika prema klasičnoj glazbi, glazbi 20. stoljeća i *glazbama svijeta*; (2) ispitati postoji li utjecaj dobi i spola na preferencije glazbe 20. stoljeća; (3) ispitati postoji li utjecaj dobi i spola na preferencije *glazba svijeta*; (4) ispitati povezanost između poznavanja glazbe i glazbenih preferencija.

Na temelju definiranog cilja i problema istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

H1: Učenici generalno pokazuju veće preferencije klasične glazbe, u odnosu na glazbu 20. stoljeća i *glazbe svijeta*.

H2: Mlađi učenici, u odnosu na starije učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća.

H3: Mlađi učenici, u odnosu na starije učenike, pokazuju veće preferencije *glazba svijeta*.

H4: Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća.

H5: Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije *glazba svijeta*.

H6: Učenici pokazuju veće preferencije poznate glazbe u odnosu na glazbu koja im nije poznata.

METODA ISTRAŽIVANJA

SUDIONICI

Ispitivanje je provedeno u Kaštel Starom i u Splitu na uzorku 183 sudionika ($\bar{Z} = 106$, $M = 77$) i to učenika četvrtih ($N = 68$) i osmih ($N = 57$) razreda Osnovne škole prof. Filipa Lukasa iz Kaštel Starog te učenika završnog razreda IV. gimnazije Marka Marulića iz Splita ($N = 58$) (tablica 1).

Tablica 1. Struktura uzorka ($N = 183$)

spol	N	razred	N
M	77	4. razred	31
		8. razred	27
		4. razred gimnazije	19
Ž	106	4. razred	37
		8. razred	30
		4. razred gimnazije	39
ukupno	183		

INSTRUMENT I POSTUPAK ISPITIVANJA

Za potrebe istraživanja konstruiran je upitnik koji sadrži dva dijela. U prvom dijelu nalazila su se pitanja koja su se odnosila na sociodemografska obilježja sudionika (spol i razred). Drugi je dio *Upitnik za ispitivanje glazbenih preferencija* koji se sastojao od 15 ljestica procjene od 1 do 5 (1 = uopće mi se ne sviđa, 5 = jako mi se sviđa), a uz svaku ljestvicu procjene bio je naveden redni broj glazbenog primjera te procjena poznatosti glazbenoga ulomka. Za potrebe istraživanja konstruiran je glazbeni nosač zvuka koji se sastojao od 15 glazbenih ulomaka, i to po pet ulomaka klasične glazbe, glazbe 20. stoljeća i *glazba svijeta*, svaki u trajanju 30 sekundi. Psihometrijske značajke *Upitnika za ispitivanje glazbenih preferencija* prikazane su u *Tablici 2*. Raspodjela preferencija glazbenih ulomaka klasične glazbe i *glazba svijeta* ne razlikuju se značajno od normalne distribucije, a u slučaju glazbe 20. stoljeća značajno se razlikuje od normalne distribucije. S obzirom na to da se ni raspodjela ukupnih rezultata preferencija glazbenih ulomaka ne razlikuje značajno od normalne distribucije ($K-S d = 0,04$; $p > 0,05$), u daljnjim analizama primijenit će se postupci parametrijske statistike.

Sudjelovanje je u istraživanju bilo dobrovoljno i anonimno, a provedeno je grupno, tijekom održavanja nastave.

Tablica 2. Psihometrijske značajke *Upitnika za ispitivanje glazbenih preferencija*

broj glazbenog ulomka	glazbeni ulomak		
	klasična glazba	glazba 20. stoljeća	glazbe svijeta
1.	L. van Beethoven: <i>Simfonija br. 3 u Es-duru, Eroica, op. 55, 1. stavak</i>	A. Webern: <i>Concerto for nine instruments, op. 24</i>	Giorgos Zabetas: <i>Bouzouki fire</i> (Grčka)
2.	F. Schubert: <i>Simfonija br. 8 u h-molu, Nedovršena, 1. stavak: Allegro moderato</i>	I. Stravinski: <i>Posvećenje proljeća (Uvod)</i>	<i>Madhyalaya</i> (Indija)
3.	F. Mendelssohn: <i>Koncert za violinu i orkestar u e-molu, op. 64, 1. stavak: Allegro, molto appassionato</i>	A. Schönberg: <i>Piano Concerto, op. 42</i>	<i>Sakura</i> (Japan)
4.	P. I. Čajkovski: <i>Simfonija br. 4 u f-molu, 4. stavak: Finale, Allegro con fuoco</i>	A. Berg: <i>Lyric suite</i>	<i>The music of Ireland: Jigsandreels</i> (Irska)

broj glazbenog ulomka	glazbeni ulomak		
5.	W. A. Mozart: <i>Simfonija br. 25. g-mol, 1. stavak</i>	E. Satie: <i>Gymnopédies</i>	Ernest Ranglin: <i>Below the Bassline</i> (Jamajka)
Cronbach α	0,79	0,77	0,78
M (sd)	17,57 (4,20)	15,48 (4,56)	18,13 (4,47)
Raspon	5–25	5–25	7–25
prosječna r među česticama	0,44	0,41	0,43
K-S d	0,07, $p > 0,05$	0,12, $p < 0,05$	0,09, $p > 0,05$

U *Tablici 3.* prikazan je prosječni stupanj preferencija glazbenih ulomaka. Sudionici su najvišim ocjenama ocijenili skladbu Ernesta Ranglina *Below the Bassline* (Jamajka), a najnižim skladbu A. Weberna *Concerto for nine instruments, op. 24.*

Tablica 3. Prosječni stupanj preferencija glazbenih ulomaka

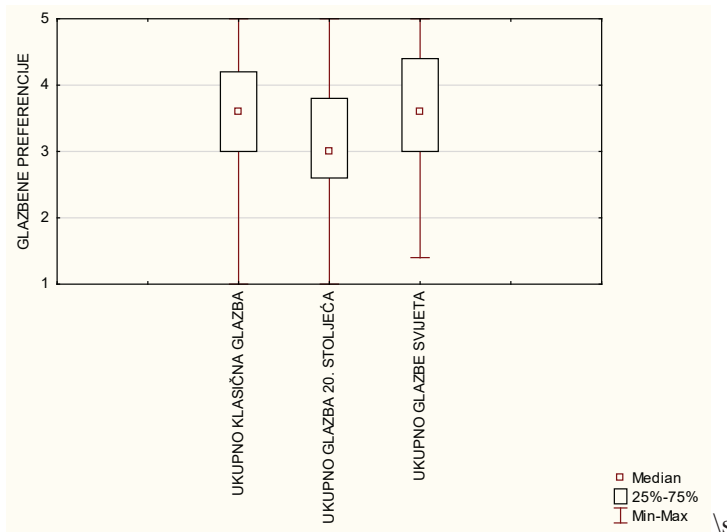
glazbeni primjer	M	min.	max.	SD
L. van Beethoven: <i>Simfonija br. 3 u Es-duru, Eroica, op. 55, 1. stavak</i>	3,34	1,00	5,00	1,01
Giorgos Zabetas: <i>Bouzouki fire</i> (Grčka)	3,73	1,00	5,00	1,13
A. Webern: <i>Concerto for nine instruments, op. 24</i>	2,64	1,00	5,00	1,30
<i>Madhyalaya</i> (Indija)	3,21	1,00	5,00	1,50
F. Schubert: <i>Simfonija br. 8 u h-molu, Nedovršena, 1. stavak: Allegro moderato</i>	3,55	1,00	5,00	1,22
I. Stravinski: <i>Posvećenje proljeća (Uvod)</i>	3,27	1,00	5,00	1,23
F. Mendelssohn: <i>Koncert za violinu i orkestar u e-molu, op. 64, 1. stavak: Allegro, molto appassionato</i>	3,56	1,00	5,00	1,09
<i>Sakura</i> (Japan)	3,02	1,00	5,00	1,24
A. Schönberg: <i>Piano Concerto, op. 42</i>	2,89	1,00	5,00	1,28
The music of Ireland: <i>Jigsand reels</i> (Irska)	4,02	2,00	5,00	1,11
P. I. Čajkovski: <i>Simfonija br.4 u f-molu, 4. stavak: Finale, Allegro con fuoco</i>	3,33	1,00	5,00	1,14
A. Berg: <i>Lyric suite</i>	2,85	1,00	5,00	1,18
Ernest Ranglin: <i>Below the Bassline</i> (Jamajka)	4,15	1,00	5,00	1,10
E. Satie: <i>Gymnopédies</i>	3,83	1,00	5,00	1,30
W. A. Mozart: <i>Simfonija br. 25. g-mol, 1. stavak</i>	3,78	1,00	5,00	1,23

REZULTATI I RASPRAVA

H1: Učenici generalno pokazuju veće preferencije klasične glazbe, u odnosu na glazbu 20. stoljeća i glazbe svijeta.

Kako bi se ustvrdilo razlikuju li se učenici u preferencijama pojedinih glazbeno-stilskih razdoblja, provedena je Friedmanova analiza varijance (Friedman ANOVA = 72,89; df = 2,00; p = 0,000) koja je uputila na postojanje značajnih razlika u učeničkim preferencijama. Tako su učenici najviše preferirali *glazbe svijeta*, zatim klasičnu glazbu i najmanje glazbu 20. stoljeća (Slika 1.). Time je odbačena postavljena hipoteza.

Nastava glazbe u cijeloj odgojno-obrazovnoj vertikali usmjerena je prema zapadnoj klasičnoj glazbi, za koju Small (1998) smatra da predstavlja intelektualno i duhovno postignuće koje je jedinstveno u svjetskim kulturama. Neki autori ističu da je jedan od najznačajnijih ciljeva glazbenog obrazovanja uvesti učenike u svijet zapadne klasične glazbe (Rheingans, 2005; Woody i Burns, 2001). Slijedom rečenog, očekivali smo da će učenici pokazati najveće preferencije klasične glazbe, s kojom se u nastavi najčešće susreću. Međutim, učenici su pokazali najveće preferencije *glazbi svijeta*.

Slika 1. Razlike u učeničkim preferencijama s obzirom na glazbeno-stilska razdoblja

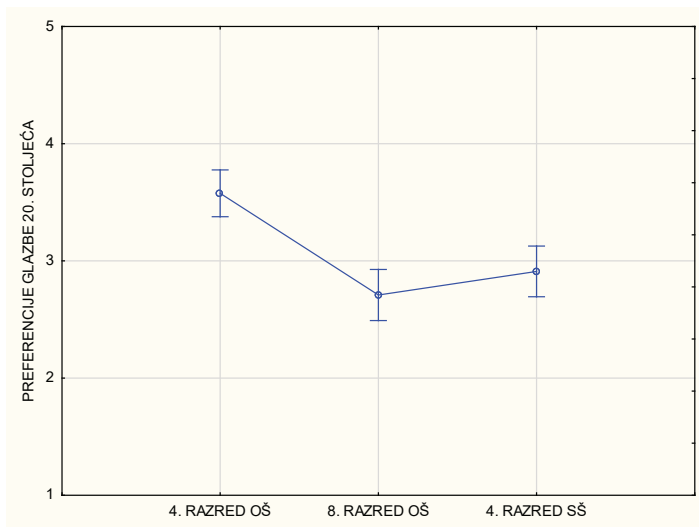
H2: Mlađi učenici, u odnosu na starije učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća.

Kako bi se ispitaio utjecaj dobi na preferencije glazbe 20. stoljeća, provedena je analiza varijance (Tablica 4., Slika 2.). Rezultati su uputili na postojanje razlika između mlađih i starijih učenika, pri čemu su učenici četvrtoga razreda osnovne škole pokazali najveće preferencije glazbe 20. stoljeća. Time je potvrđena postavljena hipoteza.

Dobiveni rezultati u skladu su s rezultatima Funga i suradnika (1999/2000), koji su istraživali utjecaj dobi, spola i glazbenog stila na preferencije učenika osnovnih i srednjih škola iz Hong Konga. Rezultati pokazuju da mlađi učenici bolje prihvaćaju različite i nepoznate glazbene stilove te da pokazuju generalno veće preferencije svih stilova u odnosu na starije učenike. Time je potvrđena ideja otvorenosti (engl. *open-earedness*) koju je predložio Hargreaves (1982b), a koju LeBlanc (1991) definira kao toleranciju slušatelja prema različitim glazbenim stilovima i koju je operacionalizirao u smislu preferencije.

Tablica 4. Razlike u preferencijama glazbe 20. stoljeća s obzirom na dob

	dob	N	M	SD	F (2, 180)
preferencije glazbe 20. stoljeća	4. razred	68	3,58	0,87	18,84; p = 0,000
	8. razred	57	2,71	0,85	
	4. razred gimnazije	58	2,91	0,78	

Slika 2. Razlike u preferencijama glazbe 20. stoljeća s obzirom na dob

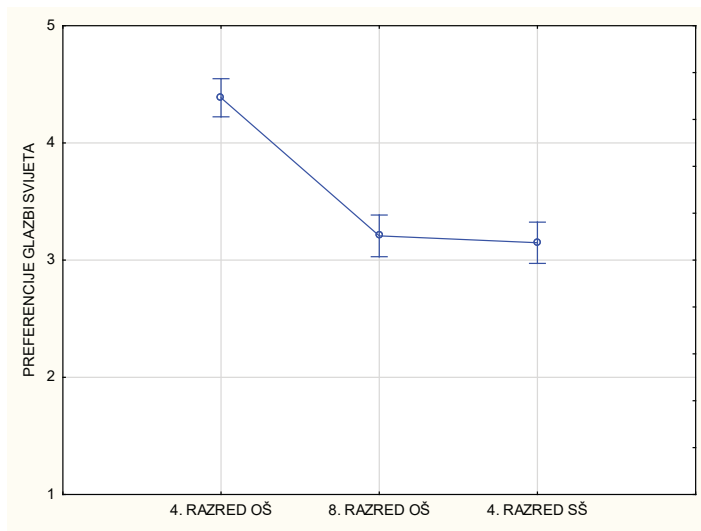
H3: Mlađi učenici, u odnosu na starije učenike, pokazuju veće preferencije glazbi svijeta.

Kako bi se ispitao utjecaj dobi na preferencije *glazba svijeta*, ponovno je provedena analiza varijance (Tablica 5., Slika 3.). Rezultati su uputili na postojanje razlika između mlađih i starijih učenika, pri čemu su učenici četvrtoga razreda osnovne škole pokazali najveće preferencije *glazba svijeta*. Time je potvrđena postavljena hipoteza.

Rezultati su u skladu s Hargreavesovom idejom *otvorenosti*, ali i s rezultatima Kopieza i Lehmana (2008) koji su testirali Hargreavesovu ideju na uzorku 186 učenika rane školske dobi. Iako rezultati potvrđuju opadanje otvorenosti prema nekonvencionalnim glazbenim stilovima (klasična, etnička i avangardna glazba) na prijelazu iz prvoga u drugi razred, taj je efekt nestao kada je klasična glazba isključena iz daljnje analize.

Tablica 5. Razlike u preferencijama *glazba svijeta* s obzirom na dob

	dob	N	M	SD	F (2, 180)
preferencije <i>glazba svijeta</i>	4. razred	68	4,39	0,60	67,56; p = 0,000
	8. razred	57	3,21	0,70	
	4. razred gimnazije	58	3,15	0,74	

Slika 3. Razlike u preferencijama *glazbi svijeta* s obzirom na dob

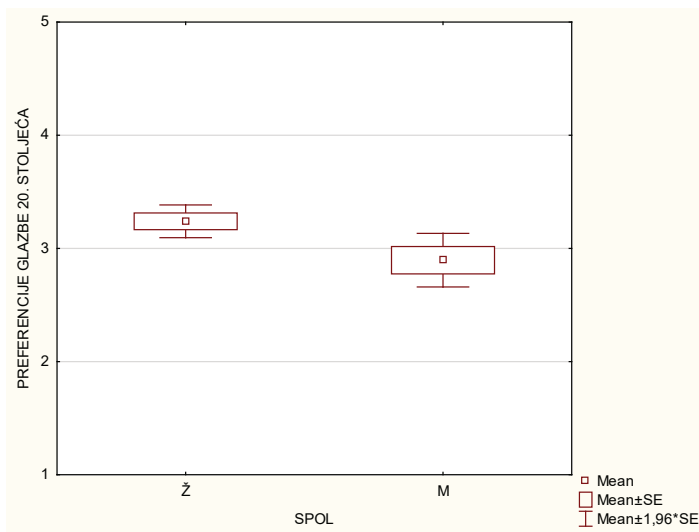
H4: Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća.

Kako bi se ispitaio utjecaj spola na učeničke preferencije glazbe 20. stoljeća, izračunan je t-test (*Tablica 6., Slika 4.*). Rezultati su potvrdili postojanje razlika između učenika i učenica u preferencijama glazbe 20. stoljeća, pri čemu su učenice u većoj mjeri preferirale ovaj glazbeni stil. Time je prihvaćena postavljena hipoteza.

Dobiveni rezultati u skladu su s rezultatima Hargreavesa i suradnika (1995) koji su istraživali glazbene preferencije engleskih srednjoškolaca i uočili kako učenice izražavaju preferencije većeg broja stilova nego učenici, što autori objašnjavaju činjenicom da učenice imaju bolju glazbenu pouku od učenika. Uočeno je i to da su mlađi učenici otvoreniji prema različitim glazbenim stilovima.

Tablica 6. Razlike u preferencijama glazbe 20. stoljeća s obzirom na spol

	$M_{\text{učenice}}$	$M_{\text{učenici}}$	t	df	p
preferencije glazbe 20. stoljeća	3,24	2,90	2,55	181	0,01

Slika 4. Razlike u preferencijama glazbe 20. stoljeća s obzirom na spol

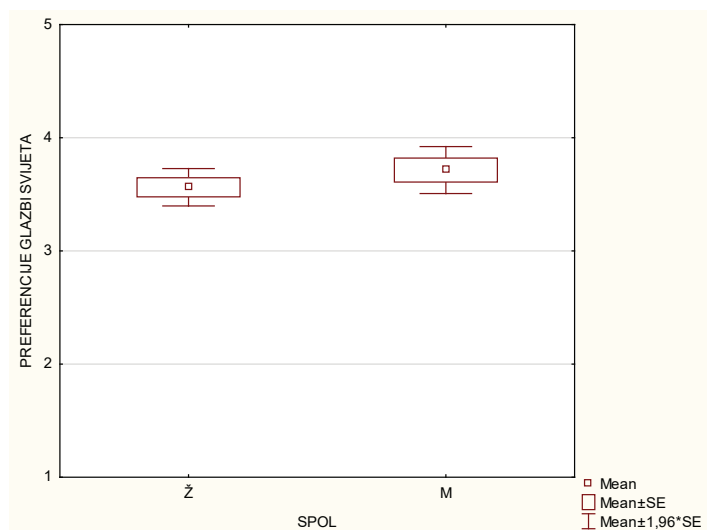
H5: Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije glazba svijeta.

Kako bi se ispitaio utjecaj spola na učeničke preferencije *glazba svijeta*, ponovno je izračunan t-test (*Tablica 7.*, *Slika 5.*). Rezultati su uputili na nepostojanje razlika između učenika i učenica u preferencijama *glazba svijeta*. Time je odbačena postavljena hipoteza.

Dobiveni rezultati nisu u skladu s rezultatima brojnih istraživanja (Crowther i Durkin, 1982; Hargreaves i sur., 1995), koji potvrđuju da učenice, u odnosu na učenike preferiraju veći broj glazbenih stilova, pa tako i *glazbe svijeta*.

Tablica 7. Razlike u preferencijama *glazbi svijeta* s obzirom na spol

	M _{učenice}	M _{učenici}	t	df	p
preferencije glazbi svijeta	3,56	3,71	- 1,14	181	0,26

Slika 5. Razlike u preferencijama *glazbi svijeta* s obzirom na spol

H6: Učenici pokazuju veće preferencije poznate glazbe u odnosu na glazbu koja im nije poznata.

Kako bismo utvrdili utječe li poznavanje glazbe na učeničke preferencije glazbenih ulomaka, izračunane su korelacije između poznatosti i glazbenih preferencija (*Tablica 8*). Uočeno je postojanje takvih korelacija za sve glazbene ulomke, čime je potvrđena posljednja hipoteza.

Dobiveni rezultati u skladu su s rezultatima brojnih istraživanja koja potvrđuju da sudionici pokazuju veće preferencije poznate glazbe, odnosno da je poznatost glazbe značajan prediktor glazbenih preferencija (Tan i Super, 2012; Teo i sur., 2008).

Tablica 8. Povezanost između poznatosti glazbe i glazbenih preferencija

glazbeni primjer	nepoznato (f)	poznato (f)	korelacija između svidanja i poznatosti
L. van Beethoven: <i>Simfonija br. 3 u Es-duru, Eroica, op. 55, 1. stavak</i>	118	65	0,25*
Giorgos Zabetas: <i>Bouzouki fire</i> (Grčka)	114	69	0,37*
A. Webern: <i>Concerto for nine instruments, op. 24</i>	118	65	0,30*
<i>Madhyalaya</i> (Indija)	132	51	0,49*
F. Schubert: <i>Simfonija br. 8 u h-molu, Nedovršena, 1. stavak: Allegro moderato</i>	83	100	0,33*
I. Stravinski: <i>Posvećenje proljeća (Uvod)</i>	96	87	0,42*
F. Mendelssohn: <i>Koncert za violinu i orkestar u e-molu, op. 64, 1. stavak: Allegro, molto appassionato</i>	74	109	0,28*
Sakura (Japan)	148	35	0,38*
A. Schönberg: <i>Piano Concerto, Op. 42</i>	158	25	0,31*
The music of Ireland: <i>Jigsandreels</i> (Irska)	116	67	0,33*
P. I. Čajkovski: <i>Simfonija br. 4 u f-molu, 4. stavak: Finale, Allegro con fuoco</i>	102	81	0,33*
A. Berg: <i>Lyric suite</i>	123	60	0,38*
Ernest Ranglin: <i>Below the Bassline</i> (Jamajka)	121	62	0,33*
E. Satie: <i>Gymnopédies</i>	90	92	0,34*
W. A. Mozart: <i>Simfonija br. 25. g-mol, 1. stavak</i>	100	83	0,35*

*p < 0,05

ZAKLJUČAK

Rezultatima ovoga istraživanja potvrđeno je kako učenici generalno pokazuju najveće preferencije *glazba svijeta*. Potvrđen je i utjecaj dobi na preferencije glazbe 20. stoljeća i *glazba svijeta*, pri čemu obje vrste glazbe preferiraju mlađi učenici. Učenice, u odnosu na učenike, pokazuju veće preferencije glazbe 20. stoljeća, a u slučaju *glazai svijeta* nisu uočene statistički značajne razlike. Konačno, potvrđeno je da učenici pokazuju veće preferencije poznate glazbe u odnosu na glazbu koja im nije poznata.

Nastava glazbe u našim se školama uglavnom temelji na zapadnoj umjetničkoj tradiciji koju glazbeni pedagozi prihvaćaju kao glazbenu univerzaliju. Muzikolozi, glazbeni pedagozi, pa čak i neki etnomuzikolozi često ističu kako je takva glazba superiorna u odnosu na sve ostale vrste glazbe, a takvo mišljenje počiva na ideji da je zapadna umjetnička glazba intrinzično zanimljiva i složena, a za razumijevanje ostalih glazba potrebno je steći uvid u njihov društveni kontekst (Dobrota, 2012).

Međutim, činjenica da su djeca otvorena i fleksibilna prema nepoznatim glazbenim stilovima ima značajne implikacije za koncipiranje nastave glazbe. Naime, osim zapadne klasične glazbe, djecu je potrebno od najranije dobi okružiti različitim vrstama glazbe, uključujući i *glazbe svijeta*, čime se značajno obogaćuju njihova glazbena iskustva i umjetnički senzibilitet.

Mogućnosti za takvu koncepciju nastave glazbe osigurava i *Kurikulum nastavnih predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost za osnovne škole i gimnazije* (2019). U dokumentu se definira svrha i opis predmeta, odgojno-obrazovni ciljevi učenja i poučavanja, struktura – domene predmetnog kurikula, odgojno-obrazovni ishodi, sadržaji i razine usvojenosti po razredima i domenama, povezanost s drugim predmetima i međupredmetnim temama, učenje i poučavanje predmeta te vrjednovanje usvojenosti odgojno-obrazovnih ishoda. U *Preporučenom popisu pjesama, brojalica i glazbenih djela* nalaze se glazbeni primjeri koji izlaze iz okvira klasične glazbene tradicije i koji omogućuju stjecanje sofisticiranih glazbenih iskustava i razvoj umjetničkog senzibiliteta učenika.

Kako bi se stekao sveobuhvatniji uvid u problematiku glazbenih preferencija i *otvorenosti* prema različitim vrstama glazbe, moguće je provesti slično istraživanje na uzorku studenata glazbe i ostalih studijskih programa. Tako bi se mogao steći bolji uvid u različite faktore koji utječu na oblikovanje složenog fenomena glazbenih preferencija.

LITERATURA

1. Carper, K. D. (2001). The effects of repeated exposure and instructional activities on the least preferred of four culturally diverse musical styles with kindergarten and pre-k children. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 151, 41–50.
2. Crowther, R. D. i Durkin, K. (1982). Sex- and age-related differences in the musical behaviour, interests and attitudes towards music of 232 secondary school students. *Educational Studies*, 20, 13–18. <https://doi.org/10.1080/0305569820080206>
3. Dobrota, S. (2012). *Uvod u suvremenu glazbenu pedagogiju*. Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.
4. Dobrota, S. i Reić Ercegovac, I. (2016). *Zašto volimo ono što slušamo: glazbeno-pedagoški i psihologijski aspekti glazbenih preferencija*. Filozofski fakultet Sveučilišta u Splitu.
5. Dobrota, S. i Reić-Ercegovac, I. (2015). The relationship between music preferences of different mode and tempo and personality traits – implications for music pedagogy. *Music Education Research*, 17(2), 234–247. <https://doi.org/10.1080/14613808.2014.933790>
6. Fung, C. V., Lee, M. i Chung, S. E. (1999/2000). Music style preferences of young students in Hong Kong. *Bulletin of the Council for Research in Music Education*, 143, 50–64.
7. Gembris, H. i Schellberg, G. (2003). Musical preferences of elementary school children. U R. Kopiez, A. C. Lehmann, I. Wolther i C. Wolf (ur.), *Proceedings of the 5th Triennial Conference of the European Society for the Cognitive Sciences in Music (ESCOM)* (str. 552–553). Hannover.
8. Habe, K., Dobrota, S. i Reić Ercegovac, I. (2018). The structure of musical preferences of youth: cross-cultural perspective. *Musicological Annual*, 54(1), 141–156. <https://doi.org/10.4312/mz.54.1.141-156>
9. Hargreaves, D. J. (1982a). Preference and prejudice in music: A psychological approach. *Popular Music and Society*, 8, 13–18. <https://doi.org/10.1080/03007768208591190>
10. Hargreaves, D. J. (1982b). The development of aesthetic reactions to music. *Psychology of Music* [Special Issue], 51–54.
11. Hargreaves, D. J., Hargreaves, J. J. i North, A. C. (2012). Imagination and creativity in music listening. U D. Hargreaves, D. Miell i R. MacDonald (ur.), *Musical Imaginations: Multidisciplinary Perspectives on Creativity, Performance and Perception* (str. 156–172). Oxford University Press.
12. Hargreaves, D. J., Miell, D. E. i MacDonald, R. A. R. (2005). How do people communicate using music? U D. E. Miell, R. A. R. MacDonald i D. J. Hargreaves (ur.), *Musical communication* (str. 1–25). Oxford University Press.
13. Hargreaves, D. J., North, A. C. i Tarrant, M. (2006). Musical preference and taste in childhood and adolescence. U G. McPherson (ur.), *The Child as Musician* (str. 135–54). Oxford University Press.

14. Hargreaves, D. J., Comber, C. i Colley, A. (1995). Effects of age, gender and training on musical preferences of British secondary school students. *Journal of Research in Music Education*, 43, 242–250. <https://doi.org/10.2307/3345639>
15. Kopiez, R. i Lehmann, M. (2008). The ‘open-earedness’ hypothesis and the development of age-related aesthetic reactions to music in elementary school children. *British Journal of Music Education*, 25(2), 1–18. <https://doi.org/10.1017/S0265051708007882>
16. *Kurikulum nastavnih predmeta Glazbena kultura i Glazbena umjetnost za osnovne škole i gimnazije* (2019). Ministarstvo znanosti i obrazovanja.
17. LeBlanc, A. (1982). An interactive theory of music preference. *Journal of Music Therapy*, 29, 28–45. <https://doi.org/10.1093/jmt/19.1.28>
18. LeBlanc, A. (1991). Effect of maturation/aging on music listening preference: A review of the literature. *Paper presented at the Ninth National Symposium on Research in Music Behavior, School of Music, Michigan State University, Cannon Beach, Oregon, March 7–9.*
19. Louven, C. (2012). The „Open-Earedness“ After Primary School – Results of a New Approach Based on Voluntary Listening Durations. *Proceedings of the 12th International Conference on Music Perception and Cognition and the 8th Triennial Conference of the European Society for the Cognitive Sciences of Music*, July, 23–28, 2012, Thessaloniki, Greece.
20. Mirković-Radoš, K. (1996). *Psihologija muzike*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva.
21. Rheingans, A. (2005). Classroom connections: non-directed listening as an easier way to begin exposing students to classical music. *Kodaly Envoy*, 31, 26.
22. Roulston, K. (2006). Qualitative investigation of young children’s music preferences. *International Journal of Education & the Arts*, 7(9), 1–24.
23. Schuckert, R. F. i McDonald, R. L. (1968). An attempt to modify the musical preferences of preschool children. *Journal of Research in Music Education*, 16, 39–44. <https://doi.org/10.2307/3344435>
24. Small, C. (1998). *Musiking: the meanings of performing and listening*. Wesleyan University Press.
25. Tan, X. i Super, D. (2012). The Interplay of Preference, Familiarity, and Psychophysical Properties in Defining Relaxation Music. *Journal of Music Therapy*, 49(2), 150–179. <https://doi.org/10.1093/jmt/49.2.150>
26. Teo, T., Hargreaves, D. J. i Lee, J. (2008). Musical Preference, Identification, and Familiarity: A Multicultural Comparison of Secondary Students From Singapore and the United Kingdom. *Journal of Research in Music Education*, 56(1), 18–32. <https://doi.org/10.1177/0022429408322953>
27. Woody, R. H. i Burns, K. J. (2001). Predicting music appreciation with past emotional responses to music. *Journal of Research in Music Education*, 49, 57–70. <https://doi.org/10.2307/3345810>